

Bulletin

19^e jaargang nummer 1 – maart 2012

Tijd

Een museum dankt zijn bestaan aan de tijd. Vooral aan de verleden tijd, want daarover vertellen wij. Maar ook aan de tegenwoordige tijd, want wij proberen in de huidige wereld ons verhaal te laten zien. En zelfs aan de toekomstige tijd, want de kennis van de bijzondere geschiedenis van Scouting in Nederland willen we voor de komende generaties bewaren.

Sneller dan we vaak denken vliegt de tijd voorbij. Dat de tijd vliegt betekent dat er veel gebeurt, en veel gebeurd is. Daarover kunt u alles lezen in dit nieuwe bulletin dat voor u ligt. De collectie is weer aangevuld met nieuwe objecten, documenten en foto's. De hele collectie is nagelopen: wat hebben we eigenlijk en waar ligt het? De vaak prachtige logboeken zijn en worden geïnventariseerd en gedocumenteerd. De vaste expositie is op een aantal punten bijgewerkt, aangepast of hersteld. Er heeft weer een Jamboree plaatsgevonden, dit keer in Zweden. Er is een duik genomen in de oude tijdschriften en in de oude Wereld Jamborees. En, het meest in het oog springend, er is een nieuwe thema-tentoonstelling bedacht, uitgewerkt en ingericht. Als onderwerp hebben we gekozen voor de scoutingtechnieken vroeger en nu.

Kortom, er is weer veel werk verricht om uw en ons museum 'bij de tijd' te houden. Reden genoeg dus om zelf weer eens af te reizen naar Baarn! En let op, het seizoen is zo weer voorbij, en dan is ook onze nieuwste tentoonstelling weer historie. Verleden tijd. Dus kom kijken, maar wel op tijd!!
Gerard Gijsbertsen

Inventarisatie logboeken gestart

Hans van Spanning, enthousiast vriend van ons museum, is begonnen met de inventarisatie van de logboeken die in Baarn aanwezig zijn. Inmiddels heeft hij 47 logboeken in een Excel-bestand gecatalogiseerd. In dit artikel doet hij verslag van zijn werkzaamheden en geeft hij een indruk van de samenstelling van de collectie

Een fraai verzorgd logboek van de Tijgerpatrouille van groep I uit Amsterdam over de periode van november 1914 tot november 1917 was de grote verrassing van de door mij beschreven logboeken. Dit is -voor zover thans bekend- het oudste logboek uit de verzameling.

De inhoud is boeiend omdat er mededelingen worden gedaan over enkele fietstochten die deze patrouille maakte van uit Amsterdam via 't Gooi en de Veluwe naar Oost-Nederland. Bovendien bevat dit logboek een aantal foto's en tekeningen.

Een ander hoogtepunt vormt de aanwezigheid van vier cahiers waarin door middel van een verzameling krantenknipsels de geschiedenis van de in 1937 in ons land gehouden Wereldjamboree is terug te vinden.

De tot nu toe beschreven logboeken zijn samengebracht in een Excel-bestand. In dit bestand zijn in de eerste plaats basisgegevens vermeld zoals de naam en de locatie van de groep en de periode waarin het logboek is bijgehouden. Daarnaast is genoteerd of er foto's en illustraties in het boek staan en zijn enkele hoofdpunten uit de inhoud vermeld. Voorts is het karakter van het logboek aangegeven. Naast de logboeken met verslagen van wekelijkse activiteiten zijn kampverslagen aangetroffen alsmede instructie-

overzichten (klasse-eisen) logboeken van leiding met specifieke aantekeningen; verzamelde

overdenkingen voor bijzondere gelegenheden; verslagen van leidsterscursussen en één verslag van de bijeenkomsten van een groepsbestuur.

Bij de door leidsters samengestelde logboeken vielen mij vooral op een uitvoerig gedocumenteerd logboek van het internationaal leidsters

kamp dat in 1930 in Ommen werd gehouden en een uit 1960 daterend Ouderboek dat leiding en bestuur hebben samengesteld om de ouders van de padvindsters van de Veedinggroep in Hoogeveen een indruk van scouting te geven.

Verder wil ik enkele logboeken van groepen met een levensbeschouwelijk karakter niet onvermeld laten. Dit betreft: de doopsgezinde 3e Elfregigroep uit Wormerveer; drie logboeken van de Driehoeksmeisjes en twee logboeken van de katholieke St. Dominicusstam uit Nijmegen. De laatst genoemde logboeken zijn bijgehouden van februari 1939 tot april 1941. Dit levert niet alleen een beeld op van een vooroorlogse katholieke groep. Ook worden reacties gegeven op de gebeurtenissen tijdens de mobilisatie, de bezetting en de gedwongen stopzetting van de activiteiten van scouting per 2 april 1941. De logboeken van de Elfregigroep uit Wormerveer bestrijken de periode van juli 1946 tot februari 1950. De inhoud van deze logboeken krijgt een extra dimensie nu in 2010 een publicatie verscheen van Ingrid van de Vliet over de doopsgezinde Elfregigroep in Haarlem. De Driehoeks meisjes -officieel Nederlandsche Meisjes Clubs- vormden vóór de oorlog een sterk op scouting lijkende Gereformeerde meisjessgroep. In 1946 sloten zij zich aan bij het NPG. De in deze collectie aanwezige logboeken zijn bijzonder interessant omdat het eerste deel - oktober 1934 tot juni 1935- in Nederland (Aerdenhout) is geschreven en de twee volgende delen- oktober 1936 tot oktober 1937- zijn bijgehouden in Malang (voormalig Nederlands-Indië).

Adri Saltzherr deelde mij onlangs mee dat dat recentelijk uit de kasten in Baarn nog een 25-tal logboeken te voorschijn zijn gekomen. Binnenkort hoop ik de inventarisatie van deze tweede serie te beginnen. In een volgende aflevering van het Bulletin zal ik hierover graag nadere informatie geven.

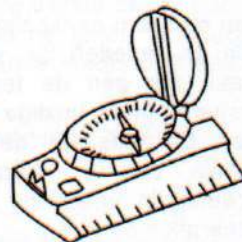
Hans van Spanning

Tentoonstelling 2012

Zoals elk jaar is er ook in 2012 weer een wisseltentoonstelling op de benedenetage van ons museum. Dit jaar is het thema: oude en nieuwe scoutingtechnieken.

De thema's die aan de orde komen zijn: oriënteren, communicatie, op kamp, in de natuur, hout en touw, EHBO. Van elke thema laat het museum zien hoe padvindsters dat 50 tot 100 jaar geleden deden en hoe de moderne scout het nu doet.

Bij het thema oriënteren zijn o.a. te zien: oude kompassen, kaarthoekmeters, logboeken van tochten, boekjes over onderwerp en voorwerpen. Bij de huidige technieken o.a. te zien: GPS, moderne kompassen

dit

zijn

en

de huidige boeken over dit thema.

Bij communicatie worden de oude technieken o.a. gevormd door seinen met vlaggen, Vreede en Semafoor, morsekaarten en seinlamp. De moderne varianten bestaan uit materialen over de JOTA / JOTI, GPS en modelbouwpakketjes.

Van het thema op kamp worden een aantal oude zaken getoond als een trekzaag, pannen, veldfles en bestek. Daarnaast foto's, boekjes en insignes over dat onderwerp.

Ook van de overige thema's in de natuur, EHBO en hout

en touw laat het museum oude en moderne versies zien.

Het huidige bestuur van het museum staat dit jaar voor de grote taak om de tentoonstelling zelf op te bouwen. Jan van der Steen deed dit tot vorig jaar altijd. Nu hij gestopt is als conservator en bestuurslid staat het bestuur er alleen voor. Een leuke uitdaging! De tentoonstelling zal te zien zijn vanaf het moment dat het museum weer opengaat voor publiek op 3 maart 2012.

Jamborees, nu alles op zijn plek

Zoals we vorige keer schreven hebben we de Jamborees uit het stof gehaald en hebben ze

nu allemaal een eigen plekje, in de vorm van een eigen archiefdoos, gekregen. Het gaat dan over al het papieren materiaal wat we hiervan in de loop der jaren bijeengebracht hebben en nu handzaam en snel terug te vinden is. Via onze digitaris (Adri) kun je eventueel info opvragen.

Ook zijn alle aanwezige kampkranten uitgezocht,

gecompleteerd en gefatsoeneerd voor zover dat nog niet eerder gebeurd was en op een plek bij elkaar gearchiveerd. In veel gevallen is het formaat van dusdanige omvang dat deze niet in een archiefdoos passen en kan ons uitgangspunt, 'alles bij elkaar' niet gerealiseerd worden. Ook andere objecten en attributen, die nu niet tentoongesteld worden, nemen we nog onder de loep en bergen we op andere wijze op.

In de vervolgfase gaan we de overige documenten aanpakken. Denk hierbij aan allerlei andere nationale en internationale kampen waarvan materiaal aanwezig is en die ook gedigitaliseerd moeten worden en een eigen plekje verdienen. We hoeven ons voorlopig dus nog niet te vervelen.

Wereld Jamboree in Zweden

Zomer 2011 Jamboree in grote groep aan deel heeft museum wat kleding en boeken van Contingent,

was er een Wereld Zweden waar een Nederlandse scouts genomen. Het kreeg alle insignes, herinnerings- het Nederlandse waarvoor hartelijk dank ! Een van onze poppen draagt nu i.p.v. het uniform uit Chili het uniform met t-shirt van het Nederlandse contingent naar Zweden. Leuk dat dit op deze manier kan. Ook het officiële insigne hebben we gekregen en zo is ons bord met wereld jamboree insignes weer compleet. Bedankt !

Bezoekers en giften

Het museum was nog naar net voor de winterperiode gesloten of er kwamen een paar verzoeken voor een rondleiding naast het bezoek tijdens de gewone openingstijden. Natuurlijk waren deze groepen van harte welkom. Oud-scouts uit

Zeist en Den Haag, Scouts uit Ghana die in het kader van het uitwisselingsprogramma Noord-Zuid in ons land waren, bestuur van het museum Rhenen waar deze herfst een tentoonstelling komt in het kader van 100 jaar Scouting Rhenen, om maar een paar te noemen.

Gelukkig weten nog steeds veel mensen ons museum te vinden als ze op zolder of in een kast oud scoutingmateriaal vinden. De afgelopen periode hebben we een aantal mensen mogen ontvangen die met bijzondere dingen kwamen, meestal van familieleden die vroeger iets met scouting te maken hadden. Zo kregen we een swastika met een lelie met NPO erop. Dus uit de oer-oer tijd, vóór 1915. Uit dezelfde periode bezit het museum nu ook een insigne van de Hollandsche Padvinders Organisatie. Van deze afdeling weten we niet veel, alleen dat ze in Amsterdam bijeen kwamen. Als u ons kunt helpen aan informatie horen we dat graag. Dat geldt ook voor het deurplaatje met een blauwe lelie erop. De deurplaatjes werden op de deurpost gemaakt om aan te geven hier woont een padvinder en iedere padvinder die hier aanbelt, is welkom, indien mogelijk voor een maaltijd of een overnachting. *Deurplaatjes met een groene lelie zijn ons bekend, maar wie gebruikte in de jaren 50-60 de blauwe versie ?*

De collectie is uitgebreid met een aantal logboeken en fotoboeken, oude en nieuwere uniformen en boeken met alles wat daarbij hoort. Hartelijk dank aan alle gevers!

Tijdschriften als tijdsbeeld

De vele tientallen tijdschrifttitels die zijn voortgekomen uit meer dan een eeuw Nederlandse scoutinggeschiedenis omvatten titels die bij opeenvolgende generaties een belletje doen rinkelen. Oude lezers van *Het Padvindersblad* zijn vermoedelijk niet of nauwelijks meer te vinden, maar dat ligt waarschijnlijk anders in het geval van bladen als *De Verkenner*, *De Padvindster* en *Leidersblad*, zoals ook bladen als *Actie* of *Stip* vermoedelijk nog wel enige weerklank hebben. Het waren uitgaven van de landelijke verenigingen van jongens en – al dan niet afzonderlijk – meisjes. Ze hadden een landelijk bereik wat niet alleen inhield

dat ze een betrekkelijk groot verspreidingsgebied kenden dat nagenoeg het hele land omvatte. Het betekende ook dat ze de stem waren van een vooraanstaande en bekende organisatie die veelal als hét gezicht van deze jeugdbeweging werd beschouwd. Ruwweg behoorden ze toe aan de klinkende afkortingen NPV, KV, NPG en NGB, de organisaties waaruit vervolgens Scouting Nederland ontstond – een organisatie waarvan de afkorting zelden gebruikt wordt, vermoedelijk omdat er nauwelijks nog andere afkortingen van soortgelijke organisaties meer zijn om mee te concurreren.

En van concurrentie was in het verleden zeker sprake. Hoezeer de padvindersgeest ook gericht is op samenwerking, dat voorkwam niet dat er – voor kortere of langere tijd – afsplitsingen waren als gevolg van botsende opinies en afwijkende interpretaties inzake de juiste weg in het spel van verkennen. Onbekendheid met reeds bestaande organisaties of een sterke voorkeur om in eigen kring te werken zijn eveneens motieven die daarbij een rol speelden. Dat bemoeilijkt het achteraf soms om eenvoudig een overzicht te krijgen van alle varianten waarin in Nederland scouting actief was, maar het verrijkt ook de geschiedenis. Want de documenten die de weerslag vormen van deze veelheid aan organisaties (van de nagenoeg vergeten NPO en NPB tot de meer recente maar eveneens weinig bekende Europascouts) laten niet alleen zien hoe scouting aansloeg in uiteenlopende delen van de samenleving. Tevens toont dit dat scoutinggeschiedenis ook behoort tot de Nederlandse cultuurgeschiedenis.

De documenten die deze vaak weinig waargenomen organisaties, die we als dissidenten zouden kunnen aanduiden, weerspiegelen zijn schaars. Eigenlijk zijn de beste bronnen die we hierover kunnen raadplegen de tijdschriften die deze organisaties hebben nagelaten. Een mooi voorbeeld daarvan is het tijdschrift *Waakt* dat in de jaren dertig verscheen als orgaan van de PVN, de Padvindersvereniging Nederland. Het was een tijdelijke afsplitsing van de NPV die meerdere groepen omvatte maar slechts bescheiden middelen had. De uitvoering van het blad, een gestencilde uitgave met een typerende omslag, was dan ook minder fraai dan bladen van de NPV en KV. Het voldeed echter aan de behoefte om een eigen podium te hebben waarop de opvattingen, toekomstverwachtingen, programma's en

ervaringen onderling konden worden gedeeld. Over het aantal abonnees of lezers valt niets met zekerheid te zeggen; het is naar alle waarschijnlijkheid gering geweest. Dat blijkt ook uit het feit dat oude exemplaren van het blad nog slechts zelden opduiken.

Iets dergelijks geldt ook wel voor andere tijdschriften en zelfs voor bladen van meer recente datum. Maar vaak betreft het dan bladen voor jeugdleden, voor kinderen die er minder zorgvuldig mee omspringen en het niet lezen om het te bewaren. Het inbinden van tijdschriftjaargangen lijkt een uitstervende bezigheid. Dat gold nog niet voor een groot deel van de twintigste eeuw. Maar het is een ontwikkeling om in de gaten te houden. De omgang met uiteenlopende media blijft ook binnen scouting in beweging.

Bestuur

Het Bestuur is nu als volgt samengesteld:

Gerard Gijsbertsen, voorzitter

Paul Heessels, penningmeester

Adri Saltzherr- van den Berg, secretaris

Kees Ribbens, lid

Ruud Egberts, lid

Samen zetten ze de ingeslagen weg voort, die al meer dan 50 jaar een goed pad was.

Het Scouting Museum is open:

Van 1 maart tot 1 november elke zaterdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur open. Ook op de eerste en derde woensdagmiddag kunt u terecht. Komt u op bezoek met een groep van 15 of meer personen, dan ontvangen wij u ook graag op andere uren, maar alleen na tijdige afspraak via telefoon 030 2717906 van Adri Saltzherr of mail museumbaarn@scouting.nl. Ons adres is: Scouting Labelterrein Buitenzorg, Amsterdamse straatweg 51, 3744 MA Baarn zie ook onze website: www.nationaalmuseum.scouting.nl

Contributie vrienden

De vrienden (en vriendinnen) van ons museum vragen wij hun bijdrage voor 2012 (€ 16,-) over te maken aan onze bankrekening 130025410 t.n.v. Stichting Scouting Museum te Baarn. Hartelijk dank voor uw steun. Donaties en giften zijn zeer welkom. Deze vallen onder de ANBI regeling.

Scouting Museum Bulletin

Redactie: Kees Ribbens en Adri Saltzherr- van den Berg

Administratie: Adri Saltzherr - van den Berg, Stieltjesstraat 54, 3514 JD Utrecht

Scouting Nederland Museum Baarn

Scouting Nederland Museum Baarn

Amsterdamsestraatweg 51
3744 MA Baarn

Bulletin

19e jaargang nummer 2 – oktober 2012

Levend museum

Uw museum leeft! Ons museum leeft! Dat kunt u in dit bulletin uitgebreid lezen. We gaan naar buiten om te laten zien wat we in huis hebben. En de mensen komen naar ons in Baarn om te kijken wat we in huis hebben. Maar ook om te kletsen, om te vertellen, om te geven. In de afgelopen maanden hebben we weer een paar heel aardige attributen mogen ontvangen.

Het is goed te zien dat 'men' ons weet te vinden. Maar 'men' mogen er natuurlijk best veel meer worden. Want het is het museum van al die duizenden scouts en oud scouts. Dus zegt het voort, en laat dit bulletin rustig zo hier en daar rondslingeren. Zodat ook anderen over uw en ons museum kunnen lezen.

Dan gaan wij intussen door met Scouting Nederland Museum zijn. Met het beschrijven van wat we in de collectie hebben, daarvan ziet u in dit bulletin weer de resultaten. Met het voorbereiden van de nieuwe wisseltonstelling, die gaat u in het voorjaar zien. Met het werven, instrueren en motiveren van suppoosten, die kunt u als het museum weer open is ontmoeten. Met het beantwoorden van vragen, dat gaat altijd door.

Want uw museum, dat leeft!

Gerard Gijsbertsen

Tentoonstellingen

Het museum wordt regelmatig gevraagd om een tentoonstelling elders in het land te ondersteunen met enkele voorwerpen, zo deden we dat in Vogelenzang voor de tentoonstelling:

"Een terugblik op de Wereld Jamboree 1937 te Vogelenzang"

Meer dan 1000 bezoekers hebben de kleine tentoonstelling bezocht die gehouden werd in het appartementencomplex "De Vogelensanck". In de omgeving van Vogelenzang leeft de herinnering voort, merkten de samenstellers, en verhalen over

vroeger werden opgehaald. Foto's en andere herinneringen werden meegebracht en deden de ronde onder de dan aanwezige bezoekers. Het was een groot succes.

.... en zo doen we dat in Rhenen:

Honderd jaar spannend !

De Jhr. Schimmel penninckgroep uit Rhenen bestaat dit jaar 100 jaar. In het Gemeentemuseum Het Rondeel in Rhenen hebben zij een tentoonstelling, nog tot 5 januari 2013.

Koninklijke onderscheiding

Op 27 april 2012 kreeg onze voorzitter Gerard Gijsbertsen de Koninklijke onderscheiding: Ridder in de Orde van Oranje Nassau met zwaarden, voor zijn vele vrijwilligerswerk. Niet alleen in ons museum is hij werkzaam, ook in het Airborn museum in Arnhem draagt hij zijn steentje bij, een hele waslijst aan dingen waar Gerard zich vrijwillig voor inzet werden voorgelezen bij de uitreiking. We feliciteren hem van harte !

Bezoekers en giften

Afgelopen jaar zijn er een kleine duizend bezoekers geweest, ongeveer de helft was op kamp op Buitenzorg, w.o. scouts uit Ierland, Frankrijk, Duitsland, de rest waren groepen uit de omgeving die op bezoek kwamen of die op een andere plaats in Nederland kampeerden. Zo ontvingen we ook scouts uit Amerika, Canada, Zweden, Noorwegen en Finland. In het gastenboek staan lovende woorden als: interessant en leerzaam, heerlijke herinneringen, super leuk en we hebben genoten. Ook de afgelopen periode zijn er weer regelmatig giften binnengekomen. Alle gevers hartelijk bedankt. Naast de ontvangen boeken en tijdschriften willen we graag een paar bijzondere zaken toelichten.

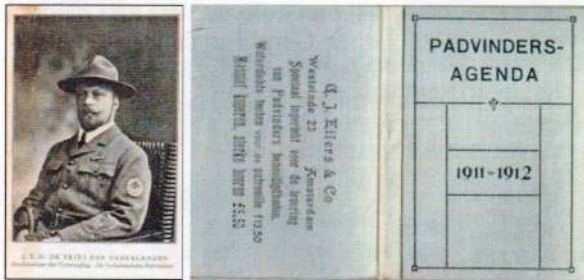

We kenden al veel onderdelen van het "Buitenzorg" servies, toch doken er onlangs enkele voor ons onbekende delen op, die we alleen op plaatjes hadden gezien, maar nog nooit vast hadden gehad, zoal een theepot, meerdere soorten schaaltes en een vlees/kaas schaalte of..., langwerpige maar glooiende, wie weet waar dit voor gebruikt werd???? Het staat vooraan op de foto.

Een prachtige vaas mochten we in ontvangst nemen en de oude voorzittershamer van de VVS. Opschrift: aangeboden door de VVS Kring Rijnmond t.g.v. 25 j jubileum 10-12-1977. Een leuke aanwinst.

Zakagenda's op een rijtje

In een van onze archiefdozen hebben we in de loop der jaren een grote verscheidenheid aan zakagenda's en jaarboekjes bijeengebracht. Tijd dus om deze eens nader onder de loep te nemen en op een rijtje te zetten. De padvindsters van weleer waren er al vroeg bij. De eerste "Padvindsters agenda" die we aantreffen verscheen al in 1911 en was een uitgave van de NPO. Dus de leidinggevende scouts van toen hadden al snel door dat een handzaam boekje met informatie van de vereniging, algemene wetenswaardigheden en ruimte om je dagelijkse besommingen op een

gestructureerde manier in vast te leggen een praktisch instrument was. Ik veronderstel dat de broekzakken van toen fors waren gezien de omvang (ca 10x13cm en 2cm dik met 180 pagina's)!

We zien dan ook al snel (1914) dat het formaat drastisch werd teruggebracht tot 6,7x10cm, dat paste beter. De meeste agenda's waren in die eerste jaren tevens bewijs van lidmaatschap. Helaas zijn de exemplaren welke we in bezit hebben nagenoeg alle ongebruikt, we kunnen op basis hiervan dus weinig zeggen over het praktische gebruik en de belevenissen welke de toenmalige padvindsters meegemaakt hebben. In de kampkrant van het padvindsterskamp in IJmuiden in 1913 tref ik een advertentie aan voor de aanschaf van het padvindsters jaarboekje, zoals het nu heet, een uitgave van de Kleeding commissie van den N.P.B. (de Nederlandse Padvindsters Bond).

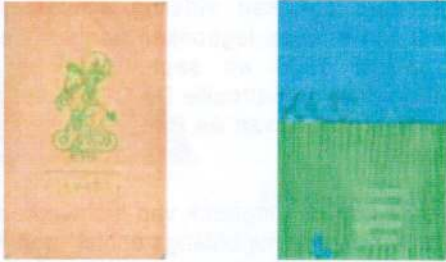
In de eerste jaren staan de boekjes vol met informatie over de vereniging, regels, onderscheidingen, insignes. Ook gegevens van alle geregistreerde afdelingen met plaats en adres en van het bondsbestuur zijn opgenomen. Ook beschermheer ZKH Prins Hendrik is regelmatig in verschillende poses afgebeeld.

Van onze meisjes treffen we voor het eerst een padvindsters-agenda aan met jaargang 1925/1926. Ook hier gebruikelijke agenda-onderdelen aangevuld met regels voor kabouters en padvindsters van het NMG en een overzicht van bestuursleden en leidsters per woonplaats. Vanaf 1934 wordt de uitgave verzorgd door het NPG. In de loop der jaren wisselt het uiterlijk van de agenda's, van strakke tekst, al dan niet met verenigingselementen, tot fraaie gekleurde tekeningen van kamperende padvindsters. Ook van andere padvindstersverenigingen hebben we boekjes aangetroffen. Van de Nederlands

Christelijke ver. Van Padvinders (NCVP) uit 1938, de Padvindersbond van het Leger des Heils (1940),

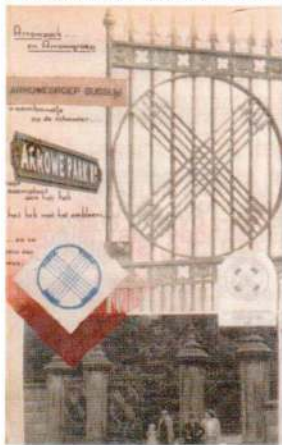
De Katholieke Jeugdbeweging (KV) 1947 en vanaf 1951 tot 1953 uitgaven door de Nationale Padvindersraad (NPR). Na deze periode hebben we geen uitgaven meer gevonden tot in 1983/84 een Scouting Nederland agenda verschijnt. Een uitgave in een ringband versie welke zeker te fors is voor de broek- of borstzak. Deze verschijnt een seizoen later nog eens en dat is dan de laatste agenda welke we in onze 100 jarige collectie hebben.

In samenwerking met leden van de NVVSO wordt gewerkt aan een totale overzichtslijst van bekende agenda's en zakboekjes welke later gepubliceerd zal worden. Heeft u interesse in dit overzicht of nog agendaboekjes beschikbaar dan horen we dat graag.

Tweede serie logboeken geïnventariseerd

In het Bulletin van maart 2012 vertelde Hans van Spanning dat hij was gestart met de inventarisatie van de in het museum aanwezige logboeken. Hij kondigde aan dat hij een tweede serie logboeken zou gaan beschrijven. In dit artikel doet hij verslag van zijn werkzaamheden.

De eerste kennismaking met een aantal onbekende logboeken vormt altijd een spannend moment. Zullen er interessante exemplaren tussen zitten? De tweede serie, die ik ter beschrijving uit Baarn

ontving, heeft mijn verwachtingen niet teleurgesteld.

Het meest opvallend logboek is het uitvoerige verslag van een fietstocht naar de Derde World Rover Moot die van 15 tot 29 juli in 1939 in Schotland plaats had. De 22 jarige Jan van Ingen, student in de medicijnen en voortrekker van de Arrowgroep in Bussum, maakte deze tocht via

Oostende en Dover. Vervolgens trok hij door Engeland naar Edinburgh.

In dit van 25 juni tot 4 juli 1939 bijgehouden logboek op folioformaat heeft Van Ingen notities gemaakt over zijn reis van Newtown naar Borrowdale.

Daarnaast bevat dit boek ansichtkaarten en foto's uit diverse tijdens de fietstocht bezochte plaatsen en getekende routekaarten.

Bij de samenstelling van deze tweede serie logboeken is gekozen voor een aanvulling op de bestaande lijst. Opnieuw is daarbij de volgorde van de jaren waarin het logboek werd bijgehouden tot richtlijn genomen. Het bestaande overzicht van 47 logboeken is op deze wijze met 34 exemplaren uitgebreid. De totale collectie bedraagt thans 81 logboeken.

Assistentie bij Olympiade 1928

Uit de oudste periode trekken drie logboeken de aandacht van groep III (Rambonnetgroep) uit Amsterdam over het tijdvak van 1923 tot 1938.

Hier las ik in 1928 op enkele plaatsen een mededeling over activiteiten van verkenners bij de in dat jaar in Amsterdam gehouden Olympische Spelen. De verkenners werden onder meer ingezet bij het gereed maken van de baan voor de atletiekwedstrijden; het begeleiden van bezoekers naar hun plaats op de tribune en het in samenwerking met de ANWB- rondleiden van buitenlandse bezoekers in de hoofdstad.

Er zijn drie logboeken aangetroffen van de Andreasgroep uit Dordrecht over de periode 1945 tot 1948. Interessant is hier de uitvoerige beschouwing van de voorbereidingen voor de oprichting van deze groep in de eindfase van de Duitse bezetting

In dit kader wil ik ook het logboek noemen van de rooms katholieke Roelantgroep uit Amsterdam. Dit logboek loopt van 1934 tot het verbod van de padvinderij door de bezetter in 1941. Vervolgens wordt het logboek voortgezet op 4 mei 1945 tot het eind van het bevrijdingsjaar.

Stam bij Utrechtse Universiteit

Verrassend is de aanwezigheid van een cahier met handgeschreven concept-artikelen en verslagen

van G.C. van Blokland. Deze aantekeningen werden bijgehouden van december 1945 tot augustus 1946. De stukken zijn moeilijk leesbaar omdat de inkt sterk is opgezogen in het papier dat in die tijd een slechte kwaliteit had. Het betreft hier kennelijk ontwerp-artikelen voor een blad van een voortrekkersstam, die bestond uit studenten aan de Utrechtse universiteit. De eerste aflevering van dit blad is als bijlage in dit cahier aanwezig.

Evenals in de vorige serie zijn de Driehoeks-meisjes -behorend tot de -protestantse- Nederlandse Meisjes Clubs- goed vertegenwoordigd. Een door Ger Wolters van de groep

Kennemerland tussen 1939 en 1941 samengesteld folioboek bevat onder meer aantekeningen van eisen voor Driehoekinsignes. Ook zijn in dit boek de officiële certificaten geplakt voor de behaalde vakdriehoeken

(insignes): Bijbelkennis (maart 1939) en Nationale Hulp (juli 1940). Los bijgevoegd zijn foto-albumbladen van het NMC kamp in Bilthoven in de zomer van 1941.

Ook in deze tweede serie werd een logboek uit het voormalig Nederlands Indië aangetroffen. Dit betreft een zogenaamd Totemboek van mej. N.J. de l Écluse, assistent kaboutersleidster van groep X, Jong Holland, uit Batavia. Dit logboek is bijgehouden van november 1939 tot 29 januari 1941. Het logboek bevat onder meer een bewijs van toegang tot het voorerf van het paleis van de gouverneur-generaal op 31 augustus 1940 (Koninginnedag) Nederlands Indië was op dat moment -in tegenstelling tot Nederland- nog niet bezet.

Postgroep

Bij het selecteren van een grote hoeveelheid logboeken wordt soms eerst in tweede lezing de herkomst van een bepaald boek duidelijk. Zo had ik een logboek uit september 1960 van het Gelo-vendel, waarvan de plaats van herkomst niet duidelijk is, aanvankelijk beschouwd als

een aantekeningenboek van een NPG-leidster. Bij nader inzien bleek het echter een verzameling opdrachten en reacties die kennelijk hebben gecirculeerd in een postgroep van de Blauwe Vogels.

Toen ik mijn bijdrage voor het Bulletin van maart j.l. had ingeleverd vroeg ik mij af of er in Baarn wellicht logboeken van zeeverkeners aanwezig zouden zijn. Bij het doornemen van deze tweede serie bleek dit inderdaad het geval. In de eerste plaats

kan hier worden gewezen op de eerder genoemde groep III uit Amsterdam. Deze groep had naast landverkeners ook een afdeling zeeverkeners. Daarnaast zijn er twee logboeken aangetroffen die tussen januari 1936 en september 1937 zijn bijgehouden door de patrouille De Otters, behorend tot de zeeverkeners van de Driekoningengroep te Scheveningen.

Er ontbreekt nog een logboek van luchtverkeners. Adri Saltzherr deelde mij onlangs echter mee dat zij nog een aanvulling heeft op de collectie en daarin is ook deze sectie van scouting vertegenwoordigd. Ik zie met belangstelling uit naar deze nieuwe serie logboeken. Graag zal ik via het Bulletin te zijner tijd hierover nadere informatie geven.

Hans van Spanning

Bestuur

Het Bestuur is als volgt samengesteld:

Gerard Gijsbertsen, voorzitter
Paul Heessels, penningmeester
Adri Saltzherr- van den Berg, secretaris
Kees Ribbens, lid
Ruud Egberts, lid

Het Scouting Museum is open:

Van 1 maart tot 1 november elke zaterdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur open. Ook op de eerste en derde woensdagmiddag kunt u terecht. Komt u op bezoek met een groep van 15 of meer personen, dan ontvangen wij u ook graag op andere uren, maar alleen na tijdige afspraak via: telefoon 030-2717906 van Adri Saltzherr of mail museumbaarn@scouting.nl

Ons adres is:

Scouting Labelterrein Buitenzorg, Amsterdamse straatweg 51, 3744 MA Baarn zie ook onze website: www.nationaalmuseum.scouting.nl

Contributie vrienden

De vrienden (en vriendinnen) van ons museum vragen wij hun jaarbijdrage (€ 20,-) over te maken op onze bankrekening 130025410 t.n.v. Stichting Scouting Museum te Baarn.

Hartelijk dank voor uw steun.

Donaties en giften zijn zeer welkom.

Deze vallen onder de ANBI regeling en zijn mogelijk voor u aftrekbaar.

Scouting Museum Bulletin

Redactie:

Kees Ribbens en Adri Saltzherr- van den Berg
Administratie: Adri Saltzherr - van den Berg,
Stieltjesstraat 54, 3514 JD Utrecht